

20 dec 1919

Hoog water.

Maas en Waal voor een ramp behoed.

Op de alarmeerende berichten uit Niftrik tegenover Ravenstein aan de Maas, hebben wij ons gisterochtend daarheen begeven, Vooral na Wijchen werd groote chauffeursbekwaamheid vereischt om den tocht tot een goed einde te brengen. De wegen verkeerden in dit landsdeel in een onbeschrijfelijk slechten toestand. Uit diepe met water gevulde sporen deed onze auto de modder meters hoog opspatten en allerwegen vluchtten de passeerende voetgangers en wielrijders. Op de bermen van den weg, even voorbij Wijchen reeds, toonden zich de gevolgen van de sluisdoorbraak. Terwijl aan onze linkerhand het Maaswater tegen den dijk stond, was het ook rechts van den dijk een onafzienbare watervlakte tot den spoordijk toe. Een in de richting Den Bosch stoomende trein bewees echter dat de lijn nog intact was. Weldra was Niftrik en daarmede de plaats des onheils bereikt. Landbouwers voerden mot kruiwagens uit verschillende richtingen zakken met grindzand aan en het dichtingswerk was erin vollen gang. Wij troffen er aan den burgemeester van Wijchen, Jhr. H. van Rijckevorsel van Kessel, die van het eerste oogenblik af zeer actief was geweest, den hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat Druivensteijn, den hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat Pringle, den hoogheemraad Van Balgoy de Bruijn en een vertegenwoordiger van het ingenieurbureau Van Hasselt en De Koning te Nijmegen, aan hetwelk, in samenwerking met den opzichter van het stoomgemaal te Appeltern, het dichtingswerk was opgedragen door den dijkgraaf Verstraaten, die plotseling ernstig ziek was geworden en genoemde deskundigen had gevolmachtigd om te doen wat naar hunne meening noodig was teneinde de dreigende ramp te voorkomen. Omtrent de toedracht van het gebeurde vernamen wil het volgende: In den nacht van Vrijdag op Zaterdag was een der deuren van de waterloozingsluis te Niftrik bezweken onder den geweldigen druk van het water der Maas. Een breede watergolf drong met donderend geraas het land van Maas en Waal binnen. De noodklok in Niftrik en de omliggende dorpen werd geluid en terwijl velen naar de sluis snelden namen de overblijvende dorpelingen hun maatregelen met het oog op 'n dreigende catastrophe. Het water, dat in een korten tijd in een hoeveelheid van duizenden kubieke meters Maas en Waal had overstroomd, drong de huizen en stallen binnen. De meubels werden in allerijl naar de bovenverdiepingen gebracht en het vee in de richting Wijchen naar hooger gelegen plaatsen vervoerd. Vol angst bleven de bewoners der dorpen den loop der dingen afwachten. Ook op het bedreigde punt heerschte een ware paniekstemming. Door honderden rappe handen werd met schoppen zand in de opening geworpen, maar dit had niet de minste uitwerking en met donderend geweld stortte het water zich door de sluisdeuren. Na een banger nacht kwam de dag van gisteren. De tweede niet weggesleurde sluisdeur had het tegen den drang uitgehouden en door een waterbreking aan te brengen voor de plaats van de weggeslagen deur, hoopte men gelegenheid te krijgen het gat verder te dichten. Daartoe werd een met zandzakken beladen kar voor de opening neergelaten, maar de door den storm hoog opgezweepte watermassa pakte met een Herculische kracht ook dezen hinderpaal beet en sloeg de kar uit elkaar tegen de muren van de sluis, waarbij ook de tweede sluisdeur werd weggerukt. Een verdubbelde watermassa stortte zich thans door de opening en groot was het gevaar dat de gansche sluiswerken zouden worden stukgeslagen met een dijkbreuk tot onvermijdelijk gevolg. Ware dit geschied de ramp zou ontzettend geweest zijn. Goede raad was duur. In een waar hondenweer werd thans een met bazaltblokken geladen aak naar de sluisopening gevoerd, maar opnieuw bleek de immense sterkte der natuurkracht. Nog voor men er in geslaagd was de aak tot zinken te brengen, werd deze als een veertje door de ziedende golven opgenomen en tegen de muren van de sluis versplinterd. En het was slechts wrakhout dat met de steenen door het water aan de andere zijde van de sluis Maas en Waal werd ingevoerd. Duidelijk bleek dat op andere manier moest worden gewerkt. Intusschen waren vele belangstellenden uit den omtrek naar de plaats des onheils gesneld en zij maakten den mannen het

werk, waarbij toch reeds alle leiding had ontbroken, niet gemakkelijker. Later op den middag verscheen de vertegenwoordiger van het Ingenieursbureau Van Hasselt en De Koning uit Nijmegen, dat stukken spoorrails ter lengte van een zestal meters uit de richting Wijchen had laten aanvoeren. Deze rails werden met buitengewone inspanning van alle krachten en terwijl de storm bulderde, schuins naar voren van den bovenkant der sluis af in het water neergelaten en stevig in den bodem geheid. Met zware balken en zandzakken werd thans de waterkeering voltooid en ditmaal had de mensch de natuur overwonnen. Wel was de afsluiting niet volkomen, maar het gevaar voor een dijkdoorbraak was toch aanzienlijk verminderd.

Tegen den avond kwamen militairen de taak van de marechaussee en veldwachter overnemen. De nacht met angst en vreeze ingegaan heeft het vurig gewenschte gebracht. Den wind is gaan liggen en de was van het water heeft opgehouden, terwijl heden, Zondagochtend, uit Maastricht de blijde tijding kwam, dat daar in het laatste etmaal twaalf centimeter val was geconstateerd. Dit heeft aanmerkelijk tot verbetering van den toestand bijgedragen. Inmiddels werden steeds meer zakken zand aangebracht, doch hedenmiddag was men niettemin het water nog niet meester, dat nog steeds door de sluis Maas en Waal binnenstroomde. Het plan was om aan beide kanten van de sluis een stevigen dam te leggen en in het binnenwerk zakken met zand tot zinken te brengen. Op die wijze hoopt men den winter door te komen, want de sluis kan momenteel niet grondig worden hersteld. Daarvoor moet een lager waterstand worden afgewacht.

Wij hebben verschillende deskundigen gevraagd naar de huns inziens vermoedelijke oorzaak van het bezwijken van de zich door den druk van het water automatisch sluitende sluisdeuren, doch men gaf ons ontwijkende antwoorden. Een feit is, dat de sluisdeuren reeds tien jaren hadden dienst gedaan en het materiaal indertijd niet prima geweest moet zijn. Daarbij werd ons van verschillende zijden verzekerd, dat reeds in den afgelopen zomer het polderbestuur gewezen is op de wenschelijkheid van vernieuwing voor de sluisdeuren, doch dat dit van meening was, dat ze nog wel wat meekonden, Daarbij is er een omstandigheid welke de taak der sluis heeft verzwaard.

Sinds verleden jaar, zoo vertelde men ons, is er al een krachtig werkend stoomgemaal te Appeltern, dat er nauwlettend voor zorgt, dat alle water uit Maas en Waal wordt weggepompt. Hierdoor is de tegendruk van de sluisdeuren aanzienlijk minder krachtig dan vroeger, waardoor de capaciteit van deze grooter moet zijn. Bedenkt men voorts, dat er aan de sluis een val stond van zes meter, dan volgt daaruit dat de druk op de deuren ontzettend is geweest. Dat het gelukkig' gebleven is bij een bezwijken en wegslaan van de sluisdeuren en dat de sluis zelve het beuken van de golven en de kracht van den stroom heeft weerstaan, zoodat al het achter den dijk gelegen land tot Nijmegen toe voor een ramp is gespaard gebleven, is te danken geweest aan den uiterst solieden bouw van de sluismuren en de vastheid van de klei van dezen dijk. Den geheelen Zondag kwamen honderden kijken naar de plek waar zoo groot gevaar had gedreigd. Na te Niftrik de situatie te hebben opgenomen zijn wij naar Nederasselt getuft. Ook daar een en al water, doch hier is de toestand, alhoewel treurig en voor de bewoners uitermate onaangenaam, niet anders noch erger dan elk jaar. Het veerhuis staat in troostelooze eenzaamheid als op een eiland. Van de voormalige brouwerij af is de geheele Veerstraat ondergelopen. Het water staat van dijk tot dijk. Overtocht geschiedt van de brouwerij af met een tamelijk geriefelijke motorboot, welke ook de pont overbrengt. Ook hier heeft de tijding, dat spoedig val van de Maas te verwachten is, groote opluchting gebracht. Men geloofde niet dat er nog gevaar voor een catastrophe was. Naar wij heden nader vernamen is het gat in de sluis geheel gestopt en laat het zich thans aanzien, dat het gevaar voorbij is. Het water van de Maas is bovendien eenige centimeters gezakt.